Ο ΕΡΩΤΟΚΡΙΤΟΣ

....ἤ ἂν καὶ αὐτὰ
τὰ ἐβαρέθης, νά τὸν Ἐρωτόκριτον.
Ὅσον γιὰ μένα, ἂν καὶ ἑκατὸν φοραῖς
τὸν ἤκουσα, καὶ πάλιν τὸν ἀκούω. Ἄ,
μὰ τί ὡραῖος, τί ψυχοπονετικός,
Θεέ μου, εἶναι τοῦτος ὁ Ρωτόκριτος.
(Δ. Ν. Βερναρδάκη. Εὐφροσύνη πρ. Β' σκηνὴ Α'.)

Ὄχι μονάχα «ὡραῖο καὶ ψυχοπονετικὸ» μὰ κι ἀντρειωμένο καὶ γεμάτο ζωὴ καὶ φρεσκάδα μᾶς παρουσίασε τὸ ἐθνικὸ αὐτὸ ποίημα ὁ κ. Σωτηριάδης στὴ διάλεξη, ποὺ μᾶς ἔκανε στὸ Ὠδεῖο τὴν περασμένη Δευτέρα. Εἶταν λαμπρὴ ἡ ἰδέα τοῦ συναδέρφου μας «Monde Hellénique» στὴ σειρὰ τῶν διαλέξεων, ποὺ ὠργάνωσε αὐτὸν τὸ χειμῶνα στὸ Ὠδεῖο, νὰ περιλάβῃ καὶ τὸν Ἐρωτόκριτο καὶ νὰ τὸν ἀνεθέσῃ στὸν κ. Σωτηριάδη. Τώρα, μὲ τὴ Γλωσσικὴ Ἀναγέννηση, ὁ «Ἐρωτόκριτος», ὁ παραμελημένος στὴν καθαρολογία τῆς περασμένης ἐποχῆς ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους, δὲν μπορεῖ παρὰ νὰ ξαναδιαβαστῇ καὶ νὰ ξαναμελετηθῇ, καὶ ποιός καλήτερα ἀπὸ τὸν κ. Σωτηριάδη, ποὺ ἔχει μέσα του τὴ μάθηση καὶ τὴν ποίηση, τόσο ἁρμονικὰ ζευγαρωμένες, μποροῦσε νὰ μᾶς βοηθήσῃ καὶ νὰ μᾶς φωτίσῃ;

Σ' ἐκεῖνο ποὺ κυρίως ὁ κ. Σωτηριάδης τράβηξε τὴν προσοχή μας, κ' ἐκεῖ νομίζομε βρίσκεται ἡ μεγάλη πρωτοτυπία τῆς μελέτης του, εἶναι πὼς ὁ Ἐρωτόκριτος, ἂν κι ἀτ' ὄξω δείχνει κάποια Φραγκικὴ ἐπίδραση, μέσα του ὅμως δηλ. στὴν ψυχολογία, τὰ αἰσθήματα, τὸ φέρσιμο τῶν προσώπων εἶναι ὅσο μπορεῖ Ρωμαΐικος κἀι γι' αὐτὸ εἶχε γίνει τόσο ἀγαπητὸς σ' ὅλες τις τάξες τοῦ Γένους.

Τὸ μόνο παράπονο ποὺ ἔχομε—δὲ ξέρομε ἂν φταίῃ ὁ κ. Σωτηριάδης ἢ ὁ Monde Hellénique—εἶναι πὼς ἕνα τέτοιο θέμα περιορίστηκε σὲ μιὰ μονάχα διάλεξη. Ἴσως γι' αὐτὸ ἀναγκάστηκε ὁ ὁμιλητὴς νὰ διαβάσῃ τὴν ὁμιλία του κ' ἴσως γι' αὐτὸ δὲν εἶταιε τόσο ζωντανή, κυρίως στὴ γλώσσα ὅσο ἐκείνη ποὺ χαρήκαμε πέρσι στὸν Παρνασσὸ σὰ μᾶς μίλησε γιὰ τὸ Μιναντρο Μόλον τοῦτο, ἂς μὴ παραπονιόμαστε, ἀφοῦ μᾶς ἔκανε τέτοια ὡραία εἰσαγωγὴ στὸ ποίημα αὐτό, τόσο σοφὰ καὶ μὲ ἱστορικὴ ἀκρίβεια ζουγραφισμένη καὶ τέτοια τεχνικὴ ἀνάλυση—ἂν καὶ λίγο σύντομη—τῶν ὡραιοτέρων μερῶν του.

Ὅσοι δὲν εἶχαν τὴν εὐτυχία ν' ἀκούσουν τὴ διάλεξη τοῦ κ. Σωτηριάδη, θὰ τὴ βλάβεσουν στὰ Παναθήναια, ὅπου, καθὼς καταλαβαίνουμε, τυπώνεται. Μαζῆ μ' αὐτὴ τὴ μελέτη, τοὺς συστήνουμε καὶ τὸ βιβλίο τοῦ κ Α. Γιάνναρη «Περὶ Ἐρωτοκρίτου καὶ τοῦ ποιητοῦ αὐτοῦ» καὶ τὴ βιβλιοκρισία ποὺ δημοσίεψε γι' αὐτὸ στὴν «Ἑβδομάδα» τοῦ 1889 (Ἰούνιος) ὁ κ. Ι. Δαμβέργης μὲ κάτι χαριτωμένα ἀνέκδοτα, κκθὼς καὶ κατι γλωσσικὰ παρατηρήματα στὰ Essais de Grammaire Neo-Grecque τοῦ Ψυχάρη.

Δ Π Π.

του σκέψη ἦταν νὰ τρέξῃ νὰ βιάσῃ τὸν ἀτιμαστὴ νὰ διορθώσῃ τὸ κακό. Μὰ τὸ ἔργο δὲν εἶναι τόσο εὔκολο ὅσο ἡ σκέψη. Ὁ Θώμος Κρανιὰς τόξερε καὶ σ' αὐτὸ ξεχώριζε ἀπὸ τὴ γυναικαδέρφη του. Οἱ φούριες δὲν τοῦ ἄρεξαν κ' οἱ βιες κ' οἱ φοβέρες ἤξερε πὼς δὲν πιανουν τόπο σὲ τούτη τὴν περίσταση. Πρώτα ἔλειπε ὁ ἄνθρωπος ποὺ θὰ τις ἔκανε. Νταλματζίδες καὶ τσολιάδες εἶχαν τὰ βουνὰ τοῦ τόπου του, ἄλλο καλό· μὰ ποιός θὰ πάγαινε νὰ τοὺς βρῇ; Ἢ μὴ θὰ τοῦ τοὺς ἔστελνε ὁ ξάδερφός του; Ἐκείνος, ἀπ' τὸν καιρὸ ποὺ καταργήθηκαν τὰ ἐπαρχεῖα καὶ δὲ μποροῦσε νὰ τὸν ἔχῃ πιὰ στὴν πόλη κοντὰ στὸν ποταμό, τὸν ἄφισε γραμματικὸ ἐκεῖ στὸ λασπότοπο τῆς Θεσσαλίας. Τὸ μέτρησε λοιπὸν τὸ πράμα ἔτσι κι ἀλλιὼς κ' εἶδε πὼς δὲν τοῦ μένει ἄλλο ἀπ' τὸν καλὸ τὸν τρόπο. Ἡ πρώτη σκέψη του ἦταν πάλε νἄρθῃ στὴν κούλια μόνος του καὶ μ' ὅλη τὴ ντροπὴ ποὺ τοῦ ἔρχονταν ἀπὸ τὸν κόσμο κι ἀπὸ τοὺς γνωρίμους του στὴν πόλη, θὰ τἀποφάσιζε, ἂν ἡ γυναικαδερφη του δὲν ἔβγαινε στὸ μεταξὺ μὲ τὴν ἀπαίτηση νἄρθῃ νὰ πάρῃ τὰ παιδιὰ μαζί του, ἢ τὸ ἐλάχιστο τὴ ντροπιασμένη. Αὐτοῦ ἦταν ποὺ τάμπλεξε ὁ Θώμας Κρανιάς. Αὐτὸ δὲν ἦταν δυνατὸ νὰ γένῃ μὲ κανέναν τρόπο. Γιατί; Ἴσα ἴσα τὸ γιατί αὐτὸ ἤθελε νὰ ξεφύγῃ Ἀνάθεμα τὴν ὥρα μόνο ποὺ ἀποφάσισε νὰ χωριστῇ ἀπ' τὴ μακαρίτισα, ἔλεγε μὲ πόνο μέσα του καὶ γιὰ νὰ μὴ σπαζῇ τὸ κεφάλι του νὰ βρίσκῃ ἀφορμὲς καὶ δικαιολογίες, ἀπάντησε πὼς θἄρθῃ ἀμέσως ὅταν τὸ ἐπιτρέψῃ ἡ ὑπερεπία. Γιὰ νἀναπαψῃ ὅμως σύνωρα καὶ τὴ συνείδησή του, ἔπιασε κ' ἔγραψε καὶ στὸν πατέρα τοῦ νέου ποὺ ἀπάτησε τὴν κόρη του, ἕνα γράμμα γεμάτο ἀξιοπρέπεια ἀρχοντικὴ καὶ πατρικὴ ἀγανάχτηση Δὲν ἄφινε ἀμφιβολία καμμιὰ στὸ μέλλοντα συμπέθερό του πὼς ἀπὸ μέρος του αὐτός, ὁ Θώμος Κρανιάς, θαρροῦσε σὰν τελειωμένο τὸ συνοικέσιο. Ὁ παραλὴς μπακάλης πάλι, ὄχι λιγότερο ἀξιοπρεπὴς ἀπὸ τὸν πρῶην ἐπαρχό του, βιάστηκε νὰ τὸν βεβαιώσῃ μὲ μιὰ σύντομη ἀπάντηση πὼς κι αὐτὸς εἶνκι τὸ ἴδιο ἀγαναχτισμένος μὲ τὸ ἀδίκημα τοῦ γυιοῦ του καὶ πὼς τοῦ ἔγραψε νὰ τρέξῃ νὰ τὸ διορθώσῃ. Κ' ἔτσι ἀλλάχτηκαν δυὸ τρία γράμματα εὐγενικὰ καὶ φιλικὰ κι ἀπ' τὰ δυὸ μέρη κ' ἡ ὑπόθεση ἔμεινε νὰ μιληθῇ προφορικὰ ὅταν ἀνταμωθοῦν μὲ τὸ καλό. Μὰ μιὰ ἀπ' τὸ φόβο μὴν τοῦ βγῇ ξανὰ ἡ γυναικαδέρφη μὲ τὴν ἀπαίτηση νὰ πάρῃ τἀρφανὰ μαζί του, μιὰ γιατὶ δὲν ἦταν πρόχειρα κάθε στιγμὴ τὰ χρήματα γιὰ τὸ ταξίδι, τοῦτο ὅλο κι ἀναβάλλονταν. Κι ἀποφασίστηκε νὰ γίνῃ τὴ λαμπρὴ αὐτή, ὅταν περίστεψαν κάτι λιανώματα ἀπὸ μιὰ ὑπερεσιακὴ περιοδεία κι ὅταν πιὰ νόμιζε πὼς στὴν κούλια κρύωσε τὸ πράγμα καὶ πὼς ἡ ἀρχόντισα ἀπ' τὸ χωριὸ συνήθισε μὲ τὴ νέα κατάσταση. Καὶ καθὼς εἴδαμε ἡ στερνὴ δὲν τὸν ἐνόχλησε, ὅσο κι ἂν τρώγονταν κι ἀγαναχτούσε μέ α τῆς. Ὁ παραλὴς μπακάλης πάλι, ἅμα τὸν εἶδε ποὺ ἦρθε, θυμήθηκε λαμπριάτικα κάπιους παλιοὺς χρεωφειλέτες του ἕνα γύρο στὰ χωριὰ καὶ χαθηκε ἀπ' τὴν πόλη. Κ' ἔτσι ὁ Θώμος Κρανιὰς πίστεψε πὼς θὰ φάῃ μὲ ἡτυχία τἀρνὶ στὴν κούλια του, θὰ θυμηθῇ μὲ συντριβὴ καρδιᾶς τὴ μακαρίτισα καὶ μ' ἀναπαυμένη τὴ συνείδηση πὼς ξεπλήρωσε τὸ πατρικό του χρέος στἀρφανά, θὰ γυρίστῃ πάλι στἄλλα του καθήκοντα στὸ λασπότοπο ποὺ τὸν ἄφισε ὁ ξάδερφός του νὰ κολλήσῃ.

(Ἀκολουθεῖ)

Ο "ΝΟΥΜΑΣ,,

ΒΓΑΙΝΕΙ ΚΑΘΕ ΚΥΡΙΑΚΗ

ΣΥΝΤΡΟΜΗ ΧΡΟΝΙΑΤΙΚΗ

Γιὰ τὴν Ἀθήνα δρ. 5.— Γιὰ τὶς Ἐπαρχίες δρ. 7
Γιὰ τὸ Ἐξωτερικὸ φρ. χρ. 10.

Γιὰ τὶς ἐπαρχίες δεχόμαστε καὶ τρίμηνες (2 δρ. τὴν τριμηνία) συντρομές.

Κανένας δὲ γράφεται συντρομητὴς ἂ δὲ στείλει μπροστὰ τὴ συντρομή του.

10 λεφτὰ τὸ φύλλο λεφτὰ 10

ΒΡΙΣΚΕΤΑΙ. Στὰ κιόσκια (Σύνταγμα, Ὁμόνοια Ἐθν. Τράπεζα Ὑπ. Οἰκονομικῶν, Σταθμὸς Τροχιόδρομου (Ἀκαδημία), Βουλή, Σταθμὸς ὑπόγειου Σιδερόδρομου Ὁμόνοια), στὰ βιβλιοπωλεῖα «Ἑστίας» Γ. Κολάρου καὶ Σακέτου (ἀντίκρυ στὴ Βουλή).

Στὴν Κέρκυρα, Πάτρα καὶ Βόλο, στὰ Πρακτορεῖα τῶν Ἐφημερίδων.

ΠΑΡΑΓΡΑΦΑΚΙΑ

Ἀποκριάτικη Βουλή—Τὰ λαϊκὰ ξυπνητήρια—Τρέμετε, μαλλιαροί!

ΘΑΧΟΥΜΕ λοιπὸν καὶ Βουλή, κι ἀποκριάτικα μάλιστα, καὶ τοῦτο τὸ καλὸ θὰν τὸ χρωστάμε στὸν κ. Ράλλη ποὺ χάλασε τὸν κόσμο ὅσο νὰ καταφέρῃ τὸν κ. Θεοτόκη, νὰν τὴ «συγκαλέσειι» μιὰν ὥρ' ἀρχύτερα, πρὶν περάσουν ο Ἀποκριές.

Ν' ἀποκρεύαμε δίχως Βουλὴ θὰ εἴτανε ὀλέθριο κ' ἔπρεπε μὲ κάθε μέσο, ἀκόμα καὶ μὲ συλλαλητήρια, νὰ τὸν ξεφύγουμε ἕνα τέτιονε μεγάλο κίντυνο. Ἄ συλλογιστεῖ κανείς, μὰ στὰ σοβαρά, πόσα καλὰ ἔκαμε σὲ τοῦτο τὸν τόπο ἡ Βουλή, συγκινιέται τρομερὰ μὲ τὴν ἐπιμονὴ τοῦ κ. Ράλλη καὶ θαμάζει τοὺς ἐθνικοὺς πατέρες ποὺ τἀποφασίζουνε, μὲς στὴν καρδιὰ τοῦ χειμώνα, νὰ κουβαληθοῦν ἐδῶ ἀπὸ τὶς ἐπαρχίες τους γιὰ νὰ διασκεδάσουν τὸν κόσμο μὲ τὶς ἀτέλιωτες καὶ κούφιες παρλάτες τους.

Τόσα γλέντια μαζὶ μαζί, Ἀποκριά, Βουλὴ κλπ. πῶς θὰ τὰ βαστάξουμε;

*

ΦΟΒΕΡΙΣΕ ἀκόμα ὁ κ Ράλλης πὼς ἂν δὲν πειστεῖ ὁ κ. Πρωθυπουργὸς νὰ συγκαλέσει τὴ Βουλή, «θὰ μεταφέρει τὸν ἀγῶνα ἐκτὸς τῆς αἰθούσης τῆς Βουλῆς» καὶ θὰ πασκίσει μὲ συλλαλητήρια, ἴσως καὶ μὲ κουμποῦρες, νὰ πετύχει τὸ σκοπό του.

Εἶναι νὰ κλαίει καὶ νὰ δέρνεται κανεὶς ὅτα συλλογιέται πὼς ὁ λαός μας κυλιέται σὲ τέτια πολιτικὴ σκλαβιὰ ὥστε νὰ μπορεῖ ὁ κάθε κ. Ράλλης νὰν τονὲ σούρνει ἀπὸ τὴ μύτη καὶ νὰν τονὲ μεταχειρίζεται ὡς ὅπλο γιὰ τοὺς κομματικούς του τοὺς σκοπούς.

Γιὰ νὰ πάψει νὰ μιλάει ἔτσι ταπεινωτικὰ ὁ κ. Ράλλης, γιὰ τὸ λαό, πρέπει πρῶτα ὁ λαὸς νὰ ξυπνήσει. Μὰ τὰ ξυπνητήρια, φαίνεται, ἀκόμα δὲν κουρντιστήκανε. Μπορεῖ καὶ νὰ μὴν παραγγελθήκαιε ἀκόμα

*

ΜΑΣ βεβαίωσε ὁ φίλος βουλευτὴς κ. Καβαλιεράτος πὼς θὰ ξαναφέρει στὴ Βουλὴ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα. Γοῦ κάκου, σὰ φίλοι, τοῦ συστήσαμε, καὶ τοῦ τὸ ἀποδείξαμε μάλιστα, πὼς δὲν τονὲ συφέρνει νὰ ξανακάμει ἕνα τέτιο χωρατό. Ὁ κ. βουλευτὴς μᾶς ἐλεεινολόγησε, λούζοντάς μας μ' ἕνα κοροδεφτικὸ χαμόγελο, καὶ μᾶς δήλωσε πὼς ἡ ἀπόφασή του εἶναι ὁριστικὴ καὶ τελεσίδικη.

Πολυκαλά. Ἂς κάμει τὸ κέφι του, μὲ ζημιὰ πάντα τῆς καθαρεύουσας ποὺ διαφεντεύει, ἀφοῦ ἀπὸ τὴν ἄλλη συζήτηση ποὺ ἄνοιξε τὶς προάλλες στὴ Βουλὴ ὠφέλησε σημαντικὰ τὸν ἀγώνα μας. Θὰν τοῦ συστήσουμε ὅμως κα κάτι, γιατὶ τὸν ἀγαποῦμε, καὶ καλὰ θὰ κάνει νὰ μᾶς ἀκούσει. Ὅταν τὶς προάλλες μίλησε στὴ Βουλὴ γιὰ τὸ Γλωσσικὸ ζήτημα ἀποδείχτηκε πὼς εἶχε διαβάσει μοναχὰ τὸ βιβλίο τῆς κ. Ἀλ. Παπαμόσκου, ποὺ εἶχε στείλει καὶ τἀγοράσανε, τὴν παρεμονὴ τῆς συζήτησης, ἀπὸ τὰ γραφεῖα τοῦ Νουμᾶ. Τώρα ποὺ θὰ ξαναμιλήσει πρέπει νὰ παρουσιαστεῖ στὴ Βουλὴ κάπως πιὸ μελετημένος, καὶ μεῖς εἴμαστε πρεθυμότατοι νὰν τονὲ συντρέξουμε δανείζοντάς τον ὅλα τὰ σχετικὰ βιβλία. Ἂς στείλει, ὅτα θέλει, νὰν τὰ ζητήσει στὰ γραφεῖα μας.

Η ΨΥΧΟΛΟΓΙΑ ΤΟΥ ΚΟΙΝΟΥ

Γιὰ ὅσους μελετοῦνε στὸν τόπο μας τὰ θεατρικά, δὲ θὰ εἶναι βέβαια ἄγνωστο πὼς τὰ σκηνικὰ ἔργα δὲν κάνουν τὴν ἴδια ἐντύπωση σ' ὅσους ἀποτελοῦνε τὸ κοινὸ ποὺ τὰ παρακολουθεῖ Μιὰ σύχιση θ' ἀπαντήσῃ κανεὶς στὶς γνῶμες, σύχιση ποὺ ἀφορμή της ἔχει χίλια ἐξωτερικὰ κ' ἐπιπόλαια αἰσθήματα. Τὴν κρίση που ἀναβρύζει ἀπὸ τὸ μέσα ἄνθρωπο, ἀπὸ τὰ βάθια τῆς ψυχῆς, ἀπὸ τὸ διάφανο καθρέφτη τῆς ἐνωτερικότητας, ἄδικα θὰ τηνὲ γυρέψουμε.

Μιὰ κυρία ἢ ἕνας κύριος τοῦ κόσμου θὰ δείξῃ πὼς συγκινιέται ἀπὸ μία ἐρωτικὴ ἱστορία ποὺ ξετυλίγεται ἀπάνου στὴ σκηνή Ἡ τέτοια συγκίνηση θὰ εἶναι ἀποτέλεσμα τῆς χοντρῆς ὑποθέσης τοῦ δραμάτου. Τὰ παθήματα τοῦ ἥρωα ἢ τῆς ἡρωΐνας, ποὺ δὲν μποροῦν ν' ἀποχτήσουν τὸ ποθούμενο, θὰ φέρουν ἴσως καὶ τὰ δάκρυα στὰ μάτια. Μὰ κάτου ἀπ' αὐτό, πίσω του, βαθειά του, μακριά του τίποτα δὲ θὰ γυρέψουνε νὰ βροῦνε. Τὰ χτυπητὰ καὶ τὰ *φαινόμενα* μόνο.

Ὁ συγραφέας παρασταίνοντας τὴν ἁπλὴ ζωή, θέλει νὰ μιλήσῃ μὲ τὰ στενὰ γιὰ τὰ πλατειά, μὲ τὰ μικρὰ γιὰ τὰ μεγάλα, μὲ τὰ τωρινὰ γιὰ τὰ μελλούμενα, μὲ τὰ αὔριανὰ γιὰ τὰ σημερνά, μὲ